

REPUBLIKA HRVATSKA

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

**PRIJEDLOG ZAKONA
O IZMJENI ZAKONA O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA IZ
DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI**

S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Zagreb, svibanj 2009. godine

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjeni Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihove obitelji (u daljnjem tekstu: Zakon), sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

U Republici Hrvatskoj su oslobođenja od plaćanja carine propisana i izvan carinskoga zakonodavstva. U Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji u člancima 60. i 61. propisani su uvjeti za priznavanje carinskih i poreznih olakšica hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima obitelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata kada te olakšice koriste pri uvozu osobnih automobila, opreme za obavljanje samostalne profesionalne djelatnosti i kada uvoze ortopedska pomagala.

Zakon u članku 60. uređuje potpuno oslobođenje od plaćanja carine, PDV-a i posebnoga poreza za određene kategorije najtežih invalida Domovinskog rata (I-IV), te za članove obitelji poginulih, nestalih ili zatočenih hrvatskih branitelja, kada za svoje potrebe uvoze osobne automobile. Pri tome za najteže 100%-tne HRVI I. skupine, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti na teret proračunskih sredstava nabavlja osobne automobile bez carine i poreza, a potom ih dodjeljuje u vlasništvo ovim invalidima. Prema Zakonu, pravo na takvu besplatnu dodjelu HRVI imaju svakih sedam godina.

Ostale kategorije HRVI od I-IV skupine, kao i članovi obitelji smrtno stradalih hrvatskih branitelja imaju jednokratno pravo na uvoz osobnoga automobila bez plaćanja carine, PDV-a i posebnog poreza, s time da invalidi imaju oslobođenje u visini postotka utvrđene invalidnosti (80-100%).

U članku 61. istoga Zakona je propisano oslobođenje od plaćanja carine i PDV-a na uvoz opreme i strojeva, koje radi započinjanja gospodarskih djelatnosti uvoze do tada nezaposleni hrvatski branitelji.

Temeljem članka 184. Carinskog kodeksa Europske Unije, kao isključiva regulativa u području oslobođenja od plaćanja carine, u Europskoj Uniji egzistira zasebna Uredba o carinskim oslobođenjima (Council Regulation EEC No 918/83), s više naknadnih amandmana i provedbenih Uredbi (No. 2888/83, 2889/83, 2290/83 i 355/94). Ovaj propis ne poznaje oslobođenja po gospodarskoj osnovi, a posebno europsko carinsko zakonodavstvo ne uvažava eventualno propisivanje oslobođenja od plaćanja carine nekim drugim propisom osim Carinskim kodeksom i Uredbom Europske Komisije.

Kako su prihodi od naplaćenih carina prihodi Unije, a ne zemlje članice, to je Republika Hrvatska, tijekom pregovora o pristupu u članstvo, u obvezi najkasnije do toga pristupa eliminirati dijelove svojih autonomnih zakona, koji sadržavaju odredbe o oslobođenjima od plaćanja carine pri uvozu određenih roba.

Slijedom iznesenoga oslobađanja od plaćanja carina predviđena Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji potrebno je uskladiti sa propisima Europske unije do pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Analiza Carinske uprave Republike Hrvatske za protekle dvije godine iskazuje sljedeće:

- ukupno je uvezeno osobnih automobila za HRVI i članove obitelji smrtno stradalih branitelja u vrijednosti 110.111.280 kuna, od čega 94% podrijetlom iz Europske unije.

- uvezeno je gospodarskoga inventara za sveukupno 103.376.960 kuna, od čega 85,49% podrijetlom iz Europske unije.

Iz gornjega proizlazi da je u strukturi osobnih automobila, koji su uvezeni temeljem članka 60. Zakona, više od 90% vozila podrijetlom iz Europske unije, koji već sada imaju stopu carine "slobodno", a po pristupu Republike Hrvatske u članstvo Europskoj uniji, će postati domaćom robom, odnosno neopterećeni carinom.

Isto tako, potrebno je naglasiti da za cjelokupnu skupinu najtežih invalida Domovinskog rata, (HRVI 100% I. skupine) osobne automobile osigurava Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te prestanak važnosti ovoga propisa za njih ne znači gubitak prava.

Također će i dalje hrvatski ratni vojni invalidi iz Domovinskog rata imati pravo na uvoz ortopedskih i drugih pomagala bez plaćanja carine, ali sada temeljem izravne primjene Uredbe Vijeća (EEZ) broj 918/83.

Ovim Zakonom predviđa se prestanak važnosti carinskih olakšica pri uvozu osobnih automobila hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata od II. skupine do IV. skupine i članovima obitelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i opreme za obavljanje samostalne profesionalne djelatnosti hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima obitelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i to s danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, ali samo u slučaju uvoza izvan država članica Europske unije.

Dosadašnja provedba odredbi Zakona koje se odnose na carinske i porezne olakšice ukazuje na slučajevne zlouporabe prava na rečene olakšice. Najbrojniji su primjeri zlouporabe carinskih olakšica kada se osobni automobili i gospodarski inventar uvezen s carinskim i poreznim povlasticama prije isteka roka zabrane otuđenja temeljem različitih ugovora ili punomoći prenosi na korištenje drugim osobama. Takvim pravnim poslovima gubi se osnovni smisao carinskih i poreznih olakšica.

Porezne olakšice koje koriste hrvatski branitelji iz Domovinskog rata i članovi njihovih obitelji prigodom uvoza osobnih automobila i opreme za obavljanje gospodarskih djelatnosti sada predviđene člancima 60. i 61. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji potrebno je također uskladiti sa pravnom stečevinom Europske unije. Naime Direktiva Vijeća 2006/112/EZ-a ne predviđa mogućnost oslobađanja od plaćanja poreza na dodanu vrijednost. Međutim, Republika Hrvatska je

postavila u Pregovaračkom stajalištu za poglavlje 16. Porezi zahtjev za prelaznim razdobljem za primjenu 0% porezne stope za medicinske proizvode za nadomještanje tjelesnog oštećenja ili tjelesnih nedostataka, te zahtjev za prelazno razdoblje za oslobađanje od poreza za dodanu vrijednost pri nabavi osobnih automobila za neke skupine hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji. Kako pregovori s Europskom unijom za poglavlje 16. Porezi nisu otvoreni, to nije poznata konačna odluka po zahtjevima za prelazno razdoblje. Kako nije poznata rečena odluka, ovim Zakonom predlaže se da se pitanja usklađivanja poreznih olakšica iz Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji regulira Zakonom o porezu na dodanu vrijednost, odnosno posebnim poreznim propisom (trošarine na osobne automobile) koji će se uskladiti sa pravnom stečevinom Europske unije do pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Sve do rečenoga trenutka primjenjuju se oslobađanja od plaćanja posebnoga poreza i poreza na dodanu vrijednost

Ovim Zakonom želi se postići zadržavanje osnovnih ciljeva priznavanja prava na carinske i porezne olakšice na način da se zloupotrebe istih onemoguće, te da se u slučaju zloupotrebe naplate novčani iznosi oslobođenih carina i poreza .

Posljedice koje donošenjem ovoga Zakona mogu proisteći odnose se prije svega na činjenicu da će nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji uvoz osobnih automobila i opreme za obavljanje samostalne profesionalne djelatnosti biti oslobođen od plaćanja carine ako se uvoz obavlja iz zemalja članica Europske unije, a u slučaju uvoza rečenih roba sa područja izvan Europske unije obvezno je plaćanje carine.

Posljedice donošenja ovoga Zakona utjecat će na smanjenje broja zloupotreba priznatih carinskih i poreznih olakšica.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU OVOG ZAKONA

Za provedba ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku nalazi se u članku 161. Poslovnika Hrvatskog Sabora.

Donošenje ovog Zakona prije pristupanja u punopravno članstvo Europske unije obveza je Republike Hrvatske preuzeta u Pregovaračkom stajalištu za poglavlje 29. Carinska unija.

Nacionalnim programom Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji - 2009. godina kojega je usvojila Vlada Republike Hrvatske, planirano je donošenje ovoga Zakona kojim bi se pravo na carinske povlastice uskladilo s pravnom stečevinom Europske unije.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

Prilaže se tekst Konačnog prijedloga Zakona o izmjeni Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihove obitelji s obrazloženjem

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA
O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA I
ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI**

Članak 1.

U Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji („Narodne novine“, broj 174/04, 92/05, 02/07, 107/07), u članku 60. stavci 6., 7. i 9. mijenjaju se i glase:

„(6) Ako korisnik povlastice iz stavka 2. i 3. ovoga članka osobni automobil proda, daruje, prestane osobno upotrebljavati ili koristiti, ili u cijelosti otuđi u roku od četiri godine od nabave obavezan je platiti carinu, posebni porez i porez na dodanu vrijednost kojih je bio oslobođen pri uvozu.

(7) Ako HRVI iz Domovinskog rata ili član obitelji smrtno stradalog, zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata umre prije isteka roka od četiri godine od nabave automobila, zakonski nasljednici mogu prodati automobil koji su naslijedili bez plaćanja carine, posebnog poreza i poreza na dodanu vrijednost.

(9) Vlada Republike Hrvatske utvrdit će uredbom najvišu vrijednost osobnog automobila, uvjete za plaćanje carine, posebnog poreza, poreza na dodanu vrijednost kojih je bio oslobođen pri uvozu, te uvjete i postupak ostvarivanja carinskih i poreznih olakšica hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.“

Članak 2.

Odredbe članaka 60. i 61. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji prestaju važiti u dijelu kojim se propisuje oslobađanja od plaćanja carina danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Članak 3.

Odredbe članaka 60. i 61. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji prestaju važiti u dijelu kojim se propisuju oslobađanja od plaćanja poreza na dodanu vrijednost i posebnog poreza stupanjem na snagu Zakona o porezu na dodanu vrijednost i propisa o posebnim porezima usklađenih s pravnom stečevinom Europske unije.

Članak 4.

Vlada Republike Hrvatske uredbu iz članka 1. ovoga Zakona donijet će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 5.

Do donošenja uredbe iz članka 4 ovoga Zakona primjenjivat će se Uredba o uvjetima i postupku ostvarivanja carinskih i poreznih olakšica hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji („Narodne novine“, broj 12/05, 68/05).

Članak 6.

Postupci započeti prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona, a nisu okončani rješenjem završit će se po odredbama ovoga Zakona.

Članak 7.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1. stavak 3. - predviđen je rok od četiri godine koji vrijedi za zabranu otuđenja, prodaje, darovanja ili prestanka osobne upotrebe ili korištenja osobnog automobila kada osobni automobil uvoze bračni drug, punoljetna djeca i roditelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, kao i u slučaju kada osobni automobil uvozi HRVI iz Domovinskog rata od II. do IV. skupine čije utvrđeno oštećenje organizma ima za posljedicu oštećenje funkcije ekstremiteta ili oštećenje vida, te u slučaju kada opremu za obavljanje samostalne profesionalne djelatnosti uvoze nezaposleni HRVI iz Domovinskog rata, dragovoljci, hrvatski branitelji iz Domovinskog rata i članovi obitelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

Sada vrijedi rok za opisane zabrane od dvije godine.

Novo je i to što je sada predviđeno plaćanje carine i poreza u slučaju prestanka osobne upotrebe ili korištenja osobnog automobila, ali i opreme za obavljanje samostalne profesionalne djelatnosti.

Članak 1. stavak 3. - predviđeno da u slučaju smrti korisnika carinske povlastice za uvoz prije isteka roka od četiri godine od nabave automobila, zakonski nasljednici mogu prodati automobil koji su naslijedili bez plaćanja carine, posebnog poreza i poreza na dodanu vrijednost. Sada vrijedi ovaj rok u trajanju od dvije godine.

Članak 1. stavak 9. – predviđeno je da se uredbom utvrdi najviša vrijednost za uvezene osobne automobile temeljem carinskih povlastica. Također je predviđeno i propisivanje uvjeta kojima će se preciznije nego do sada urediti plaćanje carine, posebnog poreza, poreza na dodanu vrijednost u slučaju nepoštivanja odredbi o zabrani bilo koje vrste otuđenja osobnog automobila ili opreme za obavljanje djelatnosti uvezene uz carinske olakšice.

Članak 2. - predviđeno je da zakonske odredbe kojima su regulirana carinska oslobađanja prestaju važiti s danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Članak 3. - predviđeno je da se porezne olakšice koje koriste hrvatski branitelji iz Domovinskog rata i članovi njihovih obitelji prigodom uvoza osobnih automobila i opreme za obavljanje gospodarskih djelatnosti prestaju važiti stupanjem na snagu poreznih propisa Republike Hrvatske usklađenih s pravnom stečevinom Europske unije.

Članak 4. - predviđeno je da Vlada Republike Hrvatske uredbu kojom utvrđuje uvjete i postupak ostvarivanja olakšica, donese u roku od devedeset dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 5. - predviđeno je da se do donošenja nove uredbe iz članka 1. ovoga Zakona primjenjuje Uredba koja je sada na snazi

Članak 6. - predviđena je primjena ovoga Zakona u postupcima koji nisu rješenjem okončani do stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 7. - određeno je stupanje na snagu Zakona.

VI. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI („NARODNE NOVINE“, broj 174/04, 92/05, 02/07,107/07) KOJE SE MIJENJAJU ILI DOPUNJUJU

Članak 60.

(1) HRVI iz Domovinskog rata s oštećenjem organizma od 100% I. skupine ima pravo na osobni automobil s ugrađenim odgovarajućim prilagodbama koji mu u vlasništvo dodjeljuje Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti svakih 7 godina.

(2) Bračni drug, punoljetna djeca i roditelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata imaju pravo na uvoz osobnog automobila bez plaćanja carine, posebnog poreza i poreza na dodanu vrijednost jednokratno, ako to pravo do sada nisu iskoristili.

(3) HRVI iz Domovinskog rata od II. do IV. skupine čije utvrđeno oštećenje organizma ima za posljedicu oštećenje funkcije ekstremiteta ili oštećenje vida, ima pravo na uvoz osobnog automobila bez plaćanja carine, posebnog poreza i poreza na dodanu vrijednost u iznosu utvrđenog postotka oštećenja organizma svakih 5 godina.

(4) Prava iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka međusobno se isključuju.

(5) Pravo na povlastice iz stavka 2. ovoga članka ako su roditelji razvedeni, ima roditelj s kojim je smrtno stradali ili zatočeni ili nestali hrvatski branitelj iz Domovinskog rata živio u zajedničkom kućanstvu najmanje 5 godina prije smrtnog stradavanja, odnosno od dana utvrđivanja da je osoba zatočena ili nestala.

(6) Ako korisnik povlastice iz stavka 2. i 3. ovoga članka osobni automobil proda, daruje ili u cijelosti otuđi u roku od dvije godine od nabave obvezan je platiti carinu, posebni porez i porez na dodanu vrijednost kojih je bio oslobođen pri uvozu.

(7) Ako HRVI iz Domovinskog rata ili član obitelji smrtno stradalog, zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata umre prije isteka roka od 2 godine od nabave automobila, zakonski nasljednici mogu prodati automobil koji su naslijedili bez plaćanja carine, posebnog poreza i poreza na dodanu vrijednost.

(8) Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti obvezno je osigurati automobile iz stavka 1. ovoga članka u roku od 6 mjeseci od podnošenja zahtjeva.

(9) Vlada Republike Hrvatske utvrdit će uredbom uvjete i postupak ostvarivanja carinskih i poreznih olakšica hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

Članak 61.

(1) HRVI iz Domovinskog rata oslobođeni su plaćanja carine i poreza na dodanu vrijednost na ortopedska i druga pomagala koja su izravan nadomjestak tjelesnih organa, odnosno oštećenih tjelesnih organa te na rezervne dijelove i potrošni materijal za ta pomagala.

(2) Nezaposleni HRVI iz Domovinskog rata, dragovoljac, hrvatski branitelj iz Domovinskog rata i obitelj smrtno stradalog, zatočenog ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata oslobođeni su od plaćanja carine i poreza na dodanu vrijednost kada uvoze strojeve i opremu za obavljanje gospodarske djelatnosti, odnosno samostalne profesionalne djelatnosti, sukladno posebnim propisima.

(3) U ostvarivanju prava iz stavka 2. ovoga članka primjenjuju se odredbe iz članka 60. stavka 6. i 7. ovoga Zakona.